

Rehbinder: Minimum 10 døgn.

Lenvik: Er det ikke litt før bestemt når man sier "vekk med sil"?

Rehbinder: Svaret er: større tamhetsgrad. Ekstensiv renskötsel kan ikke kombineres med systemet "sil".

Omna: Vi i Umbyn transporterer levende årlig og vi ser at dyrene blir mer og mer vant til dette.

Rehbinder: Er noen dyr tamme, virker det beroligende på de andre. Omvendt, skremte dyr skremmer andre.

Anders Bjärvall.

ROVDJUR

Vissa resultat från pågående undersökningar i Sverige angående samband mellan rovdjur och renar har nyligen publicerats (bl a i Ambio 1/81) och i föredraget redovisades sammanfattningar av några andra arbeten som är av intresse vid en diskussion av detta problem.

Följande arbeten berördes:

Clausen B. m fl.: Summer mortality among caribou calves in West Greenland (publicerad 1980 tyvärr både i Nord.-Med och i Communication from Vildtbiologisk Station och

samma år dessutom med ungefär samma innehåll i Proc. 2nd Int. Reindeer/Caribou Symp. men nu med Thing, H. som första författarnamn). Här redovisas hög kalvdödlighet (30-65%) från ett område utan predation. Den akuta dödsorsaken är istället en bakteriell infektion. Kalvarna förefaller ha låg motståndskraft mot denna, vilket sätts i samband med att de är undernärda till följd av att området är överbetat. En detalj värd att lägga märke till är att korp utnyttjar kadaver men inte sägs angripa levande kalvar ens i dåligt skick, trots att sådana är vanliga.

Tjernberg, M.: Diet of the golden eagle during the breeding season in Sweden (Holarctic ecology 4, 1981). I detta arbete redovisas resultatet av insamling under 4 år av bytesrester från 162 kungsörnbö. I områden med renskötsel hittades rester av ren - nästan bara kalvar - i 65% av böna och dessa renar utgjorde drygt 8% av alla påträffade bytesdjur. Med utgångspunkt från att en renkalv väger 5 kg beräknas då ren utgöra 17% av den biomassa som ungarna uppföds på. Denne beräkning måste bygga på antagandet, att renrester i ett bö betyder att hela den renen konsumerats av kungsörn - en förutsättning som man inte vet är uppfylld. Vidare ger metoden självfallet inga upplysningar om hur stor andel av de helt eller delvis konsumerade renkalvarna som dödas av kungsörn.

Karlsen, S.: Tap av bufe og rein og våre örnens forhold til disse dyra. (Viltrapport 6, Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk 1978). Just svårigheten att avgöra dödsorsaken för t ex renar som påträffats i form av bytesrester i örnbö diskuteras i denna rapport. I övrigt ägnas den mycket åt den påtagliga skillnaden mellan å ena sidan vad som är känt om örnarna från vetenskapliga

studier och å andra sidan de höga belopp som årligen utbetalas som ersättning för skador av örn i Norge och som av många tas till intäkt för att dessa skador verkligen har inträffat.

Pulliainen, E.: Predation on the wild forest reindeer in Kuhmo, eastern Finland (Proc. 2nd Int. Reindeer/Caribou Symp. 1980). Vildrenstammen i östra Finland, som vintern 1979 omfattade 400-500 individer, var under åren 1974-78 utsatt för mycket måttlig predation. Endast enstaka djur, sammanlagt 5-8 per år, gick förlorade. Ändå ökade antalet vargar i området från 2 1975 till 8-15 tre år senare. Andra bytesdjur, framför allt tamren, småvilt och älg, antas ha varit mera betydelsefulla för vargarna.

Reimers, E.: Population dynamics in two subpopulations of reindeer in Svalbard (Arctic and Alpine Research 9, 1977). På Svalbard är renen fridlyst sedan 1925. Därmed förekommer ingen jakt och det finns heller inga predatorer bortsett från någon enstaka hund och fjällräv som kanske tillfälligtvis kan döda ren. Bitande insekter tycks saknas på öarna. Kalvandelen är låg - mellan 6 och 20% - och det antas att både kalvdödligheten och populationsregleringen överhuvudtaget främst styrs av klimatet. Den viktigaste faktorn är när det bildas is som täcker markvegetationen. Detta resulterar i svält inte beroende på överbetning utan på tillfällig reduktion av den yta som är tillgänglig för betning.

Parker, G.R.: Biology of the Kaminuriak population of barren-ground caribou, Part 1 (Canadian Wildlife Service Report Series - Number 20, 1972). I denna undersökning arbetade man över ett mycket stort område och i huvudsak

med flyg. Kalvdødligheten under de første 4-5 uken beräknades till 6½% och under det første året totalt till 78%. Av de kalvar som överlevde første månaden klarde sig sålunda endast 55% till neste vår. Orsaken till förlusterna är i huvudsak okända eftersom man nästan inte hittade några kadaver. Författaren anser emellertid att predation av varg är den viktigaste förlustorsaken. Uppfatningen grundar sig på en jämförelse mellan observerade förluster och en teoretisk beräkning av vad området vargstam bör konsumera.

De ovan redovisade sex arbetena ger ju inte på något sätt en fullständig bild av renförluster och rovdjurens roll bakom dessa. De är istället utvalda för att de ger lite ulike synspunkter på ett komplext problem och också för att åtminstone några av dem kan vara lite svårtillgängliga för i varje fall en del av deltagarna i seminariet i Hemavan.

DISKUSJON

Åhman: Angående den svenske ørneundersøkelsen, der Bjärvall hevder at det var en overestimering. Det kan vel like gjerne være en underestimering, idet ørnen kun fortærer ca. 5% av rovet.

Forskjellen i erstatningen mellom f.eks. gaupe (lo) og jerv kan fordreie resultatene m.h.t. opplysninger fra reieierne til fordel for den største erstatning.

Rydberg: Har man aldri tatt opp problematikken omkring

hauk og fjellrev?

Bjårvall: Det er eiendommelig at fjellreven ikke er registrert blandt reinens predatorer.

Omna: Vi vet også lite om både ørn- og bjørneskader.

Åhman: Går vi tilbake til Helles kurve fra Bergerud, så viser denne at om man skal tolere varg, så må vi ned på en reintetthet som resulterer i en svensk reinstamme på 30 - 40.000 dyr.

Skal man få et noenlunde riktig bilde må man ha et anselig antall tilfelle. Man må også muligens bytte undersøkelsesområde. Kan senderne gjenanvendes?

Bjårvall: Ja.

Åhman: Det er planlagt å sette ut 200 sendere årlig i 4 år på to steder. Man regner med en dødsprosent på 30 - 40. Da får man et konfidensintervall på ca. 3,5. For å heve sikkerheten til f.eks. 2,5 må man øke sendertallet til 400.